

תולדות עם ישראל

לבתי ספר בחינוך החרדי

לעולים חדשים

תוכנית הבגרות
הגמישה

הוראות

א. משך הבחינה: שעה וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.

פרק ראשון	–	(30×1)	–	30 נקודות
פרק שני	–	(25×2)	–	50 נקודות
פרק שלישי	–	(10×2)	–	20 נקודות
סך הכול	–			100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: מילון עברי-לועזי / לועזי-עברי.

יש לכתוב במחברת הבחינה בלבד. יש לרשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון (30 נקודות)

ענו על שאלה 1.

1. ועידת אוויאן

לאחר הכישלון של ועידת אוויאן נכתב בעיתונות הנאצית שאין מדינה שרוצה באמת לעזור ליהודים. העיתונות הנאצית הבליטה במיוחד את הצביעות של מדינות העולם (אומרות דבר אחד, אבל עושות דבר הפוך). העיתונות הדגישה שמצד אחד מדינות העולם מיהרו לָגֵנוֹת (להעביר ביקורת) את גרמניה, אך מצד אחר אותן מדינות המציאו תירוצים שונים כדי שלא לאפשר ליהודים להגר אליהן. כך לדוגמה: מדינות דרום אמריקה טענו שהן צריכות רק עובדי אדמה, קנדה טענה שאין די אפשרויות עבודה במדינה, ובאוסטרליה טענו שהם פוחדים שכניסת יהודים רבים מדיי תוביל לאנטישמיות. המסקנה בעיתונות הנאצית הייתה שמדינות העולם מבינות את הרצון של גרמניה לסלק את היהודים, ולכן אין שום משמעות לגינויים (ביקורת) שלהן נגד גרמניה. הנאצים הדגישו שעכשיו הזמן להחמיר את הצעדים נגד היהודים: יש לגרש יהודים לרחובות נפרדים, לסמן אותם בסימון מיוחד ולבטל את הזכות שלהם לקנות בתים בגרמניה.

- א. על פי מה שלמדתם, הציגו מהי ועידת אוויאן (יולי 1938) (8 נקודות)
 - ב. על פי הקטע, הציגו שתי דוגמאות שהנאצים הביאו כדי להוכיח שמדינות העולם צבועות. (10 נקודות)
 - ג. על פי הקטע, הציגו שתי דוגמאות המוכיחות שבעקבות ועידת אוויאן החליטו הנאצים להחמיר את המדיניות נגד היהודים.
- על פי מה שלמדתם, הציגו את אירועי "ליל הבדולח" (נובמבר 1938). (12 נקודות)

פרק שני (50 נקודות)

ענו על שתיים מן השאלות 2–4 (לכל שאלה – 25 נקודות).

2. תנועת החסידות

- א. הציגו שלוש תופעות המבטאות את ההידרדרות במצבן של הקהילות היהודיות לאחר פרעות ת"ח–ת"ט. (8 נקודות)
- ב. כתבו שלוש מפעולותיו של הבעל שם טוב. (8 נקודות)
- ג. תארו שתיים מן הפעולות של רבי שניאור זלמן מלאדי (בעל התניא) להפצת החסידות. הסבירו את דעתו על מלחמת רוסיה–צרפת. (9 נקודות)

3. יהדות ארצות האסלאם

- א. תארו את מבנה הקהילה היהודית בשתיים מארצות האסלאם. (8 נקודות)
- ב. הציגו את הפעילות של רבי רפאל ברוך טולדנו בתחום החינוך במרוקו ובארץ־ישראל. כתבו דוגמה אחת לפעילות שלו בתחום אחר. (9 נקודות)
- ג. הסבירו שניים מן המושגים שלפניכם בהקשרם ההיסטורי: כתר ארם צובא, חוקי עומר, חכם באשי. (8 נקודות)

4. האנטישמיות המודרנית

- א. כתבו שני מאפיינים ייחודיים של האנטישמיות המודרנית. (8 נקודות)
- ב. כתבו מהי פרשת דרייפוס. הסבירו כיצד האנטישמיות המודרנית באה לידי ביטוי בפרשה זו. (8 נקודות)
- ג. הציגו שתי דוגמאות שבהן באה לידי ביטוי האנטישמיות המודרנית ברוסיה במאה ה־20. (9 נקודות)

פרק שלישי (20 נקודות)

ענו על שתיים מן השאלות 5–7 (לכל שאלה – 10 נקודות).

5. כתבו שתי פעולות שעשה רבי חיים מוולוז'ין כדי לשפר את מעמדם של תלמידי הישיבה בעיני היהודים.
6. ציינו שני קשיים שהיו למהגרים יהודים שהגיעו לארצות הברית בשנים 1881–1914. הציגו תוצאה אחת של הקשיים שציננתם.
7. היכן הוקמו מחנות העקורים? הציגו שתי פעולות של ארגונים או אנשים פרטיים שסייעו (עזרו) לעקורים.

בהצלחה!